

Єднаймося в Просвіті!

Вся історія відносин між Москвою та Україною з моменту Злуки цих двох держав є плано-мірне безоглядне, безсоромне, нахабне нищення української нації всякими способами, вщерть до стертя всякого сліду її, щоб навіть імені її не залишилося.
Володимир ВИННИЧЕНКО

18 (644)
4 травня
2017 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Ірина Галаса * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського, 18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ПРАВДА ІСТОРІЇ

ВЕЛИКА ВІТЧИЗНЯНА ЧИ ДРУГА СВІТОВА?

У ці дні ми вшановуємо пам'ять жертв Другої світової війни – найкращої в історії людства, у якій Україна зазнала найбільших втрат. Напевно у нас немає жодної родини, у якій би вона не залишила болючу незагоєну рану. У мене загинув батько. У серпні 1944-го його, як і багатьох інших, учасників на село буквально арештували, коли віз снопи з поля, і разом з такими ж належно не навченими, не обмундиrowаними і майже беззбройними відправили на фронт. На цілком відкритій місцевості кинули на штурм німецького дзота...

Та війна вогненно-залізним смерчем прокотилася Україною двічі: з заходу на схід, а потім – знову на захід. І скільки таких дзотів, а ще переправ довелось брати... І скільки наших співвітчизників покляли там голови.

Саме про це і йдеться у публікації науковця Віталія Радчука. Я ж хочу сказати, що, на жаль, та війна не закінчилася нашою перемогою. Сьогодні ми знову відстоюємо своє право на буття, право вільно жити на своїй Божою даній землі у протистоянні московському агресорові. І ця війна є для нас справді Вітчизняна.

Богдан ВІВЧАР

Різні видання у різні часи подають різні дані щодо втрат України у Другій світовій війні. Зокрема, у «Народній газеті» названа цифра 8 мільйонів людей. Цікаво, звідки такі відомості? Чи не переопитував автор війну з голодомором 1932–1933 років (як не зважати на те, що голодомор цей був, по суті, теж війною проти України)? Ті самі 8 мільйонів українців – жертв війни (5,5 мільйона цивільних і 2,5 мільйона військових, що загинули на фронті) – назвала «Україна молода». На думку ж британського історика Нормана Дейвіса, як подало «Українське слово», Україна втратила не менше 20 мільйонів населення. Де ж правда?

Хоч би яким ностальгічно-радянсько-фільмським було відзначення у ще недавні часи перемоги сталінського концтабору над концтабором гітлерівським – тієї перемоги, що не принесла свободи Україні, – але з нагадувань про статистику переписів населення України, ми дізнались, що у січні 1941 року нас тут було 41,6 мільйона осіб, 1946 року людин в Україні склала 27,4 мільйона. Різниця, отже, – 14,2 мільйона. Зважмо й на те, що майже півроку 1941-го жорстокої війни між двома тоталітарними режимами ще не було і населення в Україні за цей час зросло, а також на «корективи» в лінії кордону УРСР у 40-их роках. Вочевидь, ближче до істини ті аналітики, що називають 16 мільйонів людських втрат України у Другій світовій війні. Та й це лише так звані прямі втрати. Демографія рахує також тих, хто міг народитися, але через певні обставини не народився. Коли додати й непрямі втрати – ще мільйонів 8–10 – прикметник «велика» стосовно цієї війни може видатися нам занадто простою оцінкою.

До речі, хоч би що казали граматисти, але в поширеній ідеологемі «Велика Вітчизняна війна» слова поєднані не логікою відмінки, а емоційно за суміжністю, тобто близькістю слів з великою буквою. Така лексична сполука навіює ідею великої вітчизни, великої битви на великій території – попри те, що навіть конституційно це був союз вітчизн, поіменованих республіками, отже, й війна мала б бути союзницькою.
(Чит. 2 стор.)

ЖИТТЯ «ПРОСВІТИ»

НА ПОРЯДКУ ДНЯ

Відбулося засідання Правління ІФ ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка. Перед початком учасники хвилиною мовчання вшанували пам'ять просвітянина, члена Правління Петра Арсенича.

Насамперед голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький запропонував рекомендувати до складу Правління члена Ради обласної «Просвіти» Ярему Петріва. Пропозицію підтримали одногослосно. Зі звітом про діяльність обласного об'єд-

нання в першому кварталі виступив відповідальний секретар Михайло Січка. Після обговорення звіт було затверджено.

Про стан ремонту актового залу НД «Просвіта» доповів голова Степан Волковецький. Він сказав, що основні роботи попри фінансові труднощі завершено. Залишилось – декоративне панельне обрамлення, підлога та сцена. Ці роботи теж потребують чималих коштів, але є сподівання, що вони надійдуть із передбаченого фінансування.

ФЕСТИВАЛІ

КУЛЬТУРА КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

В Івано-Франківську вдруде реалізується масштабний Міжнародний проект, який має об'єднати країни Карпатського регіону не лише за територіальною ознакою, а й через мистецтво.

За задумом організаторів, фестиваль буде майданчиком для зустрічей не тільки митців, а й бізнесменів, дипломатів, політиків.

СВЯТОЧНЕ

ПРИВІТАННЯ ВІД МЕРА

Мер Руслан Марцінків романтично привітав франківчан з 355-літтям міста.

У привітанні Руслан Марцінків звертається до городян і гостей міста і розмірковує, за що можна любити Франківськ:

«Зі святом тебе, наше місто! Місто наших батьків, місто наших дітей! – звернувся мер. – За що я люблю Івано-Франківськ?»

За те, як це місто прокидається з ранковим сонцем у кожному вікні.

За те, як це місто звучить співом птахів, шелестом дерев, голосами наших дітей.

Я люблю Івано-Франківськ за те, як це місто живе, як у сквері Міцкевича з першим теплом малеча губиться посеред квітів і береться перебирати камінь на клумбах.

ДУХОВНЕ

ВГОРУ СЕРЦЯ

Цьогоріч у рамках фестивалю Христового міста «Вгору серця» в Івано-Франківську серед інших заходів відбулася вервечка вулицями міста.

Наймасовішим заходом, який відбувся у рамках фестивалю «Вгору серця», стала саме молитовна хода-вервечка від храму Христа Царя (монастир отців-василіян) вулицями Івано-Франківська.

Очоловали ходу діти, які відвідують катехитичну школу при монастирі. У них у руках – вервечка, виготовлена з дерев'яних писанок, яку свого часу монастир з нагоди Великодня подарували митці.

Слідом ішли члени Івано-Франківської Спільноти християнського відродження й несли свою вервечку.

ОФІЦІЙНО

12 травня – 15-та сесія обласної ради

Відповідно до статті 46 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» голова обласної ради Олександр Сич розпорядився скликати 15-ту сесію обласної ради на 12 травня ц. р. (початок о 10.00) у м. Калуш з таким порядком денним:

1. Про звернення обласної ради до Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України щодо

зони екологічного лиха у м. Калуш Івано-Франківської області.

2. Про виконання у 2016 році Обласної програми охорони навколишнього природного середовища до 2020 року.

3. Про внесення змін до рішення обласної ради від 25.12.2015 № 59-2/2015 «Про Обласну програму охорони навколишнього природного середовища до 2020 року» (зі змінами).

Утворено конкурсну комісію з визначення лауреатів обласної просвітянської премії імені Марійки Підгірянки. До неї увійшли М. Січка, Д. Захарук, Є. Романишин, В. Бабій, М. Боднар, Б. Вівчар. Затверджено нову структуру обласного об'єднання – просвітянський Клуб української інтелігенції ім. Б.Лепкого. Атакож при НД «Просвіта» утворено «Школу здоров'я», яку вестиме заслужений лікар України Євген Романишин.

Обговорено ряд інших питань життя обласної та місцевих осередків «Просвіти».

Теодор ДРОВНИЧ

75-РІЧЧЮ УПА ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ

ВОСКРЕСНЕ ВОЛІ ДУХ І НАША СЛАВА

Івано-Франківська обласна державна адміністрація, Івано-Франківська обласна рада, управління культури, національностей та релігій, Навчально-методичний центр культури і туризму Прикарпаття проводять обласну творчу естафету. Її передаватимуть від міста до міста від району до району.

Отож Богородчанський район (07.05) передає естафету Тисменицькому району; Тисменицький (14.05) – Тлумачському; Тлумачський (21.05) – Городенківському; Городенківський (28.05) – Снятинському; Снятинський (11.06) – Косівському; Косівський (18.06) – Верховинському; Верховинський (25.06) – місту Яремче; місто Яремче (02.07) – Надвірнянському району; Надвірнянський район (09.07) – Коломийському; Коломийський (10.09) – Галицькому; Галицький (17.09) – Рогатинському; Рогатинський (24.09) – місту Бурштин; місто Бурштин (01.10) – Калузькому району; Калузький район (08.10) – Рожнятівському; Рожнятівський (22.10) – місту Болехів; місто Болехів (29.10) – Долинському району; Долинський район (05.11) – місту Калуш; місто Калуш (12.11) – місту Коломия; місто Коломия (19.11) – місту Івано-Франківськ; місто Івано-Франківськ (26.11) – Богородчанському району.

Продовжимо героїчну справу попередників у наших сьогоднішніх буднях. Щоби слава не пропала...

ГІМН

ЗАСПІВАЙМО НОВУ ПІСНЮ

Учні Школи розвитку сучасних мистецтв «Star Team» взяли участь у зйомках відеокліпу про Івано-Франківськ.

«Наша команда вирішила долучитися до відзначення 355-річчя заснування міста, подарувавши жителям і гостям міста нову пісню про Івано-Франківськ. Переможці таких популярних проектів, як «Голос. Діти», «Україна має талант», «Дитяче Євробачення», «Міні-міс Україна» тощо вирішили показати своїм шанувальникам, звідки вони родом, показати красу свого міста», – розповіла керівник Ірина Батюк.

Пісню написали педагоги Ольга Борин та Діана Королук. Аранжування Романа Калина. Виконує пісню співачка Уляна Малаяр та учні «Star Team».

Презентація кліпу відбудеться 6 травня на концерті, присвяченому 20-річчю університету Короля Данила і 7 травня на концерті до Дня міста.

4. Про стан поводження з побутовими відходами в Івано-Франківській області.
5. Інші питання.

На сесію запрошують народних депутатів України, голову облдержадміністрації, заступників голови облдержадміністрації, директорів відповідних департаментів, начальників окремих управлінь облдержадміністрації, голів районних рад, міських голів міст обласного значення, голів райдержадміністрацій, представників ЗМІ.

ПОЗИЦІЯ

(Поч. в № 17)

Якщо взяти фінансування партій і блоків, то ситуація така. «Українські» олігархи (серед яких, схоже, взагалі немає українців) одночасно фінансують формально протилежні політичні сили. Якщо олігархи з задоволенням вкладають гроші в начебто протилежні політичні сили, то це означає, що насправді між ними немає суттєвої різниці. Тому-то й відбувається постійний обмін кадрами між партіями, які вважаються «непримиренними», та все частіше говорять про можливість коаліції.

А як із аналізом програм «системних партій»? А тут власне і немає що аналізувати. Бодай тому, що їхні програми орієнтовані на збереження існуючої безвідповідальної системи влади. Якщо ж у партійній програмі не передбачене запровадження механізму відповідальності, то вся ця писанина не що інше, як «обіцянка-цяцянка, а дурному радість».

Якщо відверто, то всі політичні програми, ґрунтовані на збереженні існуючого охлократичного устрою, – це лише різні сценарії вмирання нації. Тож не принципово, чи це програма «Солідарності», чи «Батьківщини», чи партія пана Бойка, – це лише різні сценарії розпаду України; різниця між ними лише у швидкості цього розпаду і в тому, з яким колоритом він відбуватиметься – ліберальним, бандитським, кацапським чи українським.

Це замкнене коло треба розірвати, адже будь-який безвідповідальний і безконтрольний політичний устрій веде націю до неминучої смерті. Тому сьогодні є сенс говорити лише про його зміну.

По-перше, треба придивитись, а чи взагалі існують в Україні альтернативні моделі нинішньому устрою? Так, існують. Ідеться про гетьманську модель, запропоновану Інститутом метафізичних досліджень «Перехід-IV» (директор – Ігор Каганець), більше відому під назвою Третій Гетьманат. Головні положення:

Державне управління має здійснюватися під керівництвом людини, яка несе особисту

відповідальність за результати своєї діяльності – Гетьмана. Він обирається всенародно. **ЗА РЕЗУЛЬТАТИ СВОЄЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГЕТЬМАН ВІДПОВІДАЄ ВЛАСНИМ МАЙНОМ, ВЛАСНОЮ СВОБОДОЮ І ВЛАСНИМ ЖИТТЯМ.** Цілковита

ПАРЛАМЕНТАРИЗМ – ОПІУМ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ДЕРЖАВ

відповідальність Гетьмана забезпечується тим, що він керує роботою законодавчої, виконавчої і судової влади. Конституція повинна містити чітко прописаний механізм імпічменту Гетьмана та ступінь відповідальності.

ВІДКРИТИЙ МОНИТОРИНГ ДІЯЛЬНОСТІ ВЛАДИ. Для оцінки діяльності Гетьмана має щоквартально публікуватися Національний індекс людського розвитку, який містить у собі Індекс людського розвитку ООН (індекс тривалості життя, досягненого рівня освіти і реальних доходів на душу населення) та індекс народжуваності.

ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ГЕТЬМАНА. Гетьман обирається на п'ять років. У день голосування громадяни заповнюють виборчий бюлетень і лист оцінки Гетьмана за п'ятибальною шкалою: 5 балів – Гетьман має право на переобрання.

4 – не має права на переобрання.

3 – за незадовільне правління має відповісти власним майном.

2 – те ж саме плюс втрата свободи на визначений термін.

1 – те ж саме плюс смертна кара.

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГРОМАДИ – структурованого і духовно консолідованого громадянського суспільства, спроможного до самооборони на всіх рівнях – мілітарному, економічному, правовому, інформаційному та світоглядно-духовному. Щорічне проведення загальнонаціонального Віча в столиці України зі звітом Гетьмана перед нацією.

Наступне запитання: чи є політичні сили, що пропонують альтернативний розвиток України зі зміною нинішнього суспільно-політичного ладу? Так. Їхні програми відверто декларують необхідність революції свідомості й переходу до Гетьманату. Зок-

рема, йдеться про проведення загальнонаціонального референдуму, розробку й утвердження демократичної Конституції (замість нинішньої охлократичної), інституційну ліквідацію Верховної Ради як «гілки влади» і перетворення її на нормальний експертно-дорадчий орган при відповідальному Гетьманові України.

Чому ці пропозиції не стали предметом широкого інтелектуального обговорення? Невже експертам цікавіше бабратися в брудній політичній білизні чи осмислювати банальності, висловлені з екранів партійними босами? Відповідь зрозуміла: жоден із олігархів не допустить такого обговорення у своїх ЗМІ, оскільки проект Третього Гетьманату не передбачає наявності олігархів.

Перехід від нинішньої охлократичної моделі до демократичної гетьманської моделі починається з інформаційного просування ідеї такого переходу, її експертного обговорення та популяризації. Без такого осмислення нинішні вибори є цілком беззмисливими. Вони набудуть змісту лише тоді, коли започаткують серйозну загальнонаціональну дискусію про зміну існуючої системи. В ідеалі гетьманська альтернатива, що передбачає скасування Верховної Ради, має бути проголошена в самій Верховній Раді. Тому що:

1. Нинішня охлократична система є безвідповідальною, безконтрольною, недемократичною, антиукраїнською, злочинною, протиприродною, а тому нежиттєздатною.

2. Якщо цю трухлятину своєчасно не змінити, то вона незабаром завалиться сама і поховає всіх нас, висловлюючи поетично, «якщо їх не вбити, вони нас уб'ють».

3. Будь-які суттєві зміни починаються зі зміни свідомості. Перехід до Третього Гетьманату почнеться з революції свідомості.

Вона вже стартувала.

За матеріалами журналу «Персонал» та Інтернетвидання «Народний оглядач» підготував **Євген РОМАНИШИН**, заступник голови ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

ПРАВДА ІСТОРІЇ

ВЕЛИКА ВІТЧИЗНЯНА ЧИ ДРУГА СВІТОВА?

(Поч. на 1 стор.)

Суперечність понять лише застряє, коли ці так звані республіки перекласти з латини грецькою демократіями або потутешньому на слов'янський кшталт – народовладдями (народоправ'ями, державами народів, самоврядними суспільствами). Прихований парадокс не зразу й помітиш. Як і те, що не може для поневоленої країни будь-яка війна бути вітчизняною. Крім хіба що війни визвольної – за свою незалежність.

З приводу терміна «ВВВ» автор «Криголама» – історик і экс-розвідник В. Суворов так іронізував у сенаті Польщі. Увіваю, казав він, повідомлення ТАРС зразка 1945 року, що «в Берліні вчинив самогубство ворог усього прогресивного людства, потвора в людській подобі, учасник Великої Вітчизняної війни Адольф Гітлер...». Чи вважає учасником її Америку, «студбекери» якої возили «катюшу»? Априбалтійські держави, яких 1940 року, за змовою Москви і Берліна, позбавлено суверенітету? Фінляндію і Румунію, на які напав Радянський Союз? Протягом двох років СРСР вчинив напад на Польщу, Фінляндію, Естонію, Литву, Латвію, Румунію, загарбавши землі з 23 мільйонами населення. Це так собі, «передвоєнний період визвольних кампаній», щоб виставити себе невинною жертвою (за «Україною молодістю»).

Насправді до 22 червня 1941 року Сталін і Гітлер були союзниками, що по-хизацькому ділили Європу. Вітали один одного з військовими перемогами, влаштовували спільні паради вермахту й Червоної армії, як-от у Бресті, Гродно, Ковелі й Пінську після загарбання Польщі. Дружба комуністів із нацистами була скріплена чужою кров'ю. СРСР поставив Німеччину необхідною для ведення війни стратегічною сировиною, забезпечував її пільговий транзит товарів, а з його бази «Норд» біля Мурманська німецькі підводні човни вирушали топити британські кораблі. Мета автора «Майн кампф» Гітлера і теоретика «злиття націй», найбільшого злочинця світу, який поклав на вівтар ідеології десятки мільйонів життів Сталіна, полягала, зокрема, в тому, щоб стерти з обличчя землі Україну й знищити українців як народ.

Старалися навипередки. Вогненний каток Другої світової прокотився Україною двічі, але це навіть не дві війни, а три, бо тим часом по всій території України йшла ще й війна громадянська, тобто нав'язана українцям війна за утвердження певного суспільного ладу. В Росії, до речі, відбувалося хай не те саме, але щось схоже: на боці Гітлера проти Сталіна, «чуми комунізму» й радянського устрою воювало понад 1,5 мільйона самих лише росіян, які врили, що їхня війна священна, вітчизняна й визвольна. Утім, аналогія тут надто приблизна й кульгава, бо на рух опору в тилах і на два фронти росіяни не спромоглися. Але на Росію 22 червня 1941 року Гітлер достеменно не нападав, як про це одногласно заявляють московські видання, адже Росію атакували собою від володіння Рейху союзні республіки, які й витримали підступний перший удар. Треба бути геть сліпим, щоб не бачити цього, бодай глянувши на географічну карту.

У нас в Україні громадянська війна, яку вели головно карателі-енкаведисти проти Української Повстанської Армії, закінчилася аж 1955 року. Власне, це була війна проти української Незалежності, тож і вели її не так самі українці з власної волі, як Росія зі своїм тутешнім радянським васалом, що постачав «стрибків». Це ще відкрите питання – до якої міри ця війна була внутрішньою, громадянською і до якої міри – повторною агресією на зразок мурав'ювської. Певна річ, із погляду тоталітарної совдепії, повернення її режиму було звичайнісінькою реконкістою. Однак переймену-

вання «Освенціма» на ГУЛАГ і зміна варті в «тормі народів» не приносить гнобленим жаданої волі. Відступаючи, радянські війська нищили в Україні все – щоб не дісталось ворогу. Втікаючи, як згадав професор М. Шарлемань, випили навіть спирт із банки, в якій зберігався мозок письменника В. Короленка. Вже за німців підірвали Успенський собор, Хрещатик і ледве не весь центр Києва. Гітлерівці дограбовували країну і так само трошили все перед відступом. За війну Україна втратила половину свого господарства, а культурних цінностей – дві третини від загальних втрат СРСР.

Відомо також, що українці становили найчисленнішу частку вивезених гітлерівцями в рабство оstarбайтерів, – 2,4 мільйона. Далеко не всі повернулися додому з 3,5 мільйона евакуйованих на схід. Рабами війни, «гарматним м'ясом» стали й понад 6 мільйонів українців, мобілізованих до радянської армії. Згадаймо й винахід червоних генералів, які свідомо проводили етніцид, кидаючи сотні тисяч українців в біл проти німців без зброї. Як живий заслін або на покару – за те, що вижили на окупованій противником території. Решту, як відомо, мали вивезти до Сибіру – вагонів би вистачило, Л. Берія і Г. Жуков уже й наказ підписали. Але план Сталіна змінився, бо треба було здобути ширше представництво в ООН. Радянські архіви засвідчили й те, що за час війни близько мільйона червоноармійців (це десять загальновоєнських армій) було розстріляно «своїми», переважна більшість – без суду й слідства.

Та й почалася Друга світова війна, власне, загарбанням самої Карпатської України фашистською Угорщиною 15 березня 1939 року. Звичайно, ця військова операція на Закарпатті, у якій проти хортистів стояла Карпатська Січ, була меншою за масштабамі, ніж напад гітлерівців на Польщу, але політично це таки був початок світової війни, в якій першими кривавими жертвами стали саме українці. Гинули українці й під час окупації Польщі Німеччиною та СРСР у вересні 1939 року, в радянсько-фінській війні, а відтак під час масових репресій, що їх проводили агресори задвоє до літа 1941-го. Серед розстріляних у Катині, Осташкові, Старобільську польських офіцерів було близько 800 українців (за Р. Кривошеїном). Близько 2000 українців воювали у сформованому СРСР польському корпусі генерала В. Андерса, що, надивившись сталінських жавів, перейшов на бік Англії.

З радянського боку поділ Польщі прикривався ідеєю возз'єднання України, але ж сама Україна у складі СРСР була буталою державою. Згадаймо історію зі судетськими німцями і чим Гітлер виправдовував загарбання Чехо-Словаччини. Це урок для нас і сьогодні. З цього приводу ветеран-фронтовик В. Шарпак у «Літературній Україні» сказав мудро: «Історія Другої світової війни вчить, що військова експансія прикривається «турботою» про своїх співвітчизників, які проживають у сусідніх державах. Що і продемонструвала Росія, окупувавши український Крим і Донбас. Це є вияв її «турботи» про «російськомовне населення» України, про захист російської мови (невідомо відкого). Усе це дуже нагадує передвоєнну політику Німеччини і СРСР. Мусимо чітко усвідомити, що спочатку народодові нав'язують чужу мову, а вже потім і чужу державу».

Тільки тепер історики різних країн визнали, що людські втрати України у Другій світовій війні – найбільші. Ба більше, за всю історію воєн у Європі, коли не у світі, вони – безпрецедентні, як безпрецедентний і спланований насильницький голодомор 1932–1933 років.

Що ж ми за народ такий, коли після таких втрат таки здобули собі державну Незалежність і маємо силу жити? Питання тільки в тому – як?

Віталій РАДЧУК, доцент КНУ ім. Т. Шевченка

ЛЕКТОРІЙ

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ – ЗАПОРУКА ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ

У Радчанській школі відбулася зустріч із уродженцем села Радча, заслуженим лікарем України, заступником голови ОО ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка, головою громадської ради при департаменті охорони здоров'я Івано-Франківської облдержадміністрації Євгеном Івановичем Романишином.

Старшокласники і вчителі з цікавістю прослухали лекцію про здоровий спосіб життя. Завдяки змістовній інформації слухачі поглибили знання про шкідливість поганих звичок, про згубний вплив на організм молодого людини сучасних засобів комунікації. Євген Іванович наголосив, що і моральні цінності, покращення соціального статусу людини, екологія впливають на здоров'я нації.

Просвіт'янин звернувся до молодих, щоб вони як майбутні України любили й берегли свою землю, мову, традиції, вивчали історію, дбали про своє здоров'я.

Адміністрація, педагогічний колектив і вихованці Радчанської загальноосвітньої школи висловили щиру вдячність за просвітницьку роботу у пропаганді здорового способу життя зі сподіванням на подальшу співпрацю в такій важливій справі.

Н. К.

УКРАЇНЦІ У СВІТІ

НА ЧЕСТЬ КОБЗАРЯ

Українська громада в південно-західній Флориді (США) щороку відзначає роковини великого сина України Тараса Шевченка. Цьогоріч в Осередку ім. Св. Андрія в Норт-Порті громада мала велику приємність почути пісні на слова Шевченка у виконанні новоствореного громадянського хору під проводом заслуженого діяча мистецтва України, композитора і диригента Михайла Цапара. Хор почав виступ «Заповітом», потім полинули «Думи мої», «Садок вишневий коло хати»...

Голова Громадського комітету проф. Віра Боднарук розповіла про величезну роль Шевченка у відродженні Незалежності України.

ПРАВДА ПРО КРИВДУ

ІСТОРИЧНА ГОДИНА «ОСТАННІ ЖЕРТВИ ВІЙНИ»

Історія українського народу донині залишає багато білих плям, особливо в період ХХ століття – період голодоморів, геноцидів, переселення та світових воєн.

Однією з таких болючих тем в історії України є велика депортація українського населення з території Польщі. **28 квітня минуло 70 років** завершального етапу виселення українців, який відомий як акція «Вісла».

Цій трагічній сторінці історії нашого народу була присвячена

історична година «Останні жертви війни», яку працівники Коломийської міської бібліотеки № 2 для дорослих провели для учнів 9-Б класу ЗОШ № 4.

Діти прослухали історичний екскурс «Операція „Вісла» – про це не можна забути!», який підготувала бібліотекар Л. Самуляк, ознайомилися з тематичною виставкою і переглянули документальний фільм «Операція „Вісла». Закерзоння – УПА: історія нескорених».

Н. К.

ЛІТЦЕХ

Біографічні акценти роблять усі поети. Наголосила на них і Леся Шмигельська у новій книжці «Осанна осені: вибрані поезії» (Івано-Франківськ: Місто НВ, 2016).

І то, напевне – основна ознака, чим більше проживе людина на білому світі, тим більше їй хочеться бодай подумки помандрувати у ті місця, де закопана її пуповина, усім смертним, не лишень письменником. І немає нічого оригінальнішого від того, що уява визначного українського поета Дмитра Павличка лине у Стопчатів на Прикарпаття. Як і у тому, що Степан Пушик не перестав захоплюватися Віктором...

Дехто, зрозуміло, може іронічно сказати: мовляв, людям допікає ностальгія, бо вони мешкають не там, де народилися. Та чи варто теревентити про це, коли маємо справу ще з одним виявом Божої таїни?

Як мені здається, вона, таємність Господня, ще незбагненніша, коли йдеться про письменників, яких «примагнітив» ріднокрай. Адже тут теж маємо вражаючі приклади: лауреат Шевченківської премії поет Петро Мідянка не уявляє себе без села Широкий Луг на Закарпатті, поетка Любов Проць зріднилася з Диблянами, що на Львівщині...

До їхньої когорти зарахував би і Леся Шмигельську, яка пов'язала свої будні святам Камінем Рожнятівського району –

КРИТИЧНІ НОТАТКИ

РОЗВЕСНІННЯ ПЕНЗЛЯ

Живопис – найбільше диво, створене духовною діяльністю людини. Це одночасно і література, і музика, і малярство. Їх важко розділити, тому що поділ мистецтва на самостійні, незалежні галузі – літературу, архітектуру, музику, скульптуру, живопис – явище історичне, а не властивість цих мистецтв. Специфіка кожного виду мистецтва полягає у їхньому взаємозв'язку, кожне мистецтво своїми засобами доповнює те, що не може виразити одне з них; неможливість перекладати мову одного з названих мистецтв на мову іншого – це вагомий доказ не автономної специфіки, а цілісності художньої культури. А великий Леонардо навіть зрівнював малярство з філософією. У відомому трактаті про живопис він зазначав: «Живопис є філософія. Хто недооцінює живопис, той не любить філософії й природи!» Така людина, доповнює він свою думку, не поважає й себе, тому що малярство, з'єднуючи минуле з сучасним і майбутнім у духовній культурі, передає від одного покоління до іншого все вартісне, прекрасне, високодуховне, що виробило людство за всі часи своєї історії. Особливе ставлення до малярства виробили й українці – живопис для нас завжди був тією духовною опорою, що допомагала нам вижити й боротись у важкі часи становлення, був нашою совістю, в якій знайшли своє відображення ідеали і мрії українців, талановитої й великої нації.

Нині якісні зміни, що відбуваються в мистецтві, після стількох років соцреалізму активно сприяють пошукові нових способів самовираження. Зрозуміло, що вони в малярстві не завжди дають потрібні результати, часто розчаровують, зрештою зміни і сумнівні в них неминучі. Тішить те, що наша молодь активна і в літературній, і в музичній, і в малярській творчості. Яскравим підтвердженням цього є виставка робіт сорока двох художників, що відбулася у новому виставковому центрі Коломиї, який отримав назву «Світovid». Довгим, інколи й невтішим був його шлях: були обіцянки влади допомогти, була й відверта неправда і заперечення, як це часто

МАНДРУВАННЯ У ЛИСТОМРІЮ

селом, де колись з'явилася на білий світ. «Люблю столяр його небесних свіч / І лебедіння ранків над ногами. І сонце ясне, наче усміх мами, / Люблю глибинь святих його сторіч...» Цей катрен надібав у «Камінських сонетах» авторки. Й можна, очевидно, «розпливатися мислями по дереву», аналізуючи його, та не буду вдаватися до літературознавчого препарування. Кожен може зробити це самостійно, згідно свого смаку. Дуже хочеться сказати інше: оте припадання до рідності допомагає краще зрозуміти душу письменника. А збагнувши це, поставмо трикрап'я...

До речі, цей розділовий знак не вважаю випадковістю у цьому випадку. Ще кілька слів промовлю про поетку. Як уже було сказано, вона живе у рідному селі, бібліотекарою тут. «Цокають ладно стрілки, що на дзигарику / В свих, як світ, архівах бібліотек». Є головою первинного осередку ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка. Видала поетичні книжки «Поцілунок літа», «Жінка з осені», «Тепло незвіданих доріг», «Всеобрій», «ПроСвіт», «Осанна осені». Член Національної спілки письменників України, лауреат премії імені Марійки Підгірянки, лауреат III Всеукраїнського літературного конкурсу імені Лесі Мартовича.

І це дає підстави сказати, що авторка проникливих віршів надалі плідно працює, про що переконливо кажуть тексти.

*Цей подих солоний вітру,
і ніч, і тиша,
Марніє під спраглим небом
полин-трава.
Хтось прагне іти землею,
хтось пнеться вище,
Я тихо молюся віршем,
поки жива...*

Навіть простий перелік тематичних мотивів вражає. В книжці вибраного є чимало віршів на громадянську тематику. З ними ще існують філософська, пейзажна та інтимна лірика. І кожен підвид версифікаторства – з жинкою. Несподіваність і власний погляд існують у багатьох віршах Лесі Шмигельської.

*Знов обреханий день
загорнувся у куряву чорну
І пропахле огнем отепер
надвечір'я в рази.*

*Не боли мене, світе,
не печи мене кров'ю,
Обривається відчай
над годиною злою.
Тихо схлипує вітер,
небо знітилось гірко.*

*Шини, кулі, коктейлі,
чорна в сажі бруківка.*

Особистісний позирок? А як без нього? Оце власне і є свідченням опанування теми.

Щось подібне спадає і при оцінці (перш за все, з точки зору читача) так званих філософ-

ських віршів. Адже тут є теж чимало рядків, неординарність яких неможливо не помітити. Особливо тоді, коли йдеться про невмолиму потребу богушукань.

*До раю – вік,
до чорноти – лиш миля,
помежи драм людських
спирає дух.*

*То де наш Ной?
Загублений у хвилях,
чи сатаною приспаний оглух?*

*А може,
світ забутий Богом нині?
Чи все, що суще,
цвіллю поросло?*

*Вже вкотре доля
губиться в рутині
І морщить біль історії чоло.*

Ускладненість мислення? Можливо, вона десь причаїлася? Та ні! Радше маємо підстави говорити про простоту й оригінальність в єдиній сув'язі енергетики слова.

Як засвідчує книжка, поетка у своїх творчих шуканнях перебуває між сповідальністю і метафоризмом, традиційністю і постмодернізмом, прагнучи знайти свою стежечку на материк слова. В результаті такої «розхристаності» народжуються небуденні метафори та порівняння: «гортає літа списаний блокнот», «похмуре небо, мов діряве сито», «дороги наш розповзлись, як змії», «небес оливковий нейлон»...

ПРОФОРІЄНТАЦІЯ

ВИБЕРИ
ПРОФЕСІЮ ДО ДУШІ

У житті кожної людини настає момент, коли доводиться вирішувати, яку професію вона хоче обрати і в якому навчальному закладі її здобути. Допомогти дітям і їхнім батькам взялися працівники Івано-Франківського «Карітасу». До проекту «Шанси для освіти і праці молоді» залучили випускників 9 та 11 класів із сімей, що опинилися у складних життєвих обставинах.

Цільовою групою стали 32 осіб, серед яких діти-напівсироти, позбавлені батьківського піклування, діти-інваліди, діти з багатодітних, малозабезпечених сімей, діти, батьки яких – учасники АТО, вимушено переселені особи.

Для них, за фінансової підтримки «Карітасу», організовані додаткові заняття з репетиторами з профільних предметів, необхідних для вступу у виш. Старшокласники також отримують профорієнтаційну допомогу у визначенні, підготовці до складання державної підсумкової атестації та зовнішнього незалежного оцінювання, вступної кампанії.

Учні мали змогу ознайомитися з навчальними закладами, побачити, як навчаються студенти, зустрітися з адміністрацією навчальних закладів і дізнатися інформацію щодо вступної кампанії, взяти участь у цікавих майстер-класах у майстернях виробничого навчання та поспілкуватися зі студентами навчальних закладів.

Через різні обставини у сім'ях, що опинилися у складних життєвих ситуаціях, таким заходам не завжди приділяють потрібну увагу. Саме тому працівники «Карітасу» і надалі будуть організовувати просвітницькі зустрічі для отримання молодими детальної інформації про професії та особливості її здобуття, щоб учасники проекту зробили обдуманий вибір, належно підготувалися та вступили на омріяну спеціальність.

Заходи відбулися в рамках проекту «Шанси для освіти і праці для молоді» за фінансової підтримки департаменту соціального захисту мерії міста Відень (Австрія).

Наталія ПАЛІЙ

ВІДЛУННЯ

ПОЕТ ЯНГОЛЬСЬКИХ ПАРАДОКСІВ

У селі Нижній Березів, що на Косівщині, відбулось засідання сільської літстудії «Літературні посиденьки» на тему «Наш земляк Іван Малкович – лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка».

Звісно, ми, березуни, радіємо й вітаємо себе: наш земляк-березун, відомий поет і видавець Іван Малкович цього року став лауреатом Шевченківської премії за книжку поезії «Подорожник з новими віршами». На мою думку, номінацію «Література, публіцистика, журналістика», в якій Іван став переможцем, належало б доповнити ще й «видавничою діяльністю», оскільки засноване ним і впродовж багатьох літ успішно діє видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» здобуло визнання у всьому світі як продуцент розкішної і високоякісної дитячої літератури, української класики, досконалих перекладів світових шедеврів. Але це окрема тема для роздумів і літературознавчих студій.

Ми ж на засіданні літстудії в рідному селі Івана Малковича оглядали творчість поета в контексті нинішніх подій в Україні. Дісталися й витоків його поезії – «Березівських образків» – жмутку віршів з його книжки «Ключ», де зримо постає життя гцулів у контексті буття нації.

Вже своїми першими поетичними книжками «Білий камінь» (1984) та «Ключ» (1988) Іван Малкович заявив про себе як поет самобутній, колоритний з акцентацією на філософське осмислення таїни карпатських гцулів, глибоко віруючий християнин-традиціоналіст.

Він вчився у багатьох. Але найбільшим Івановим вчителем була його мама Юлія, яка дала йому життя, виховала його не просто набожним, але й мудрим правдолюбцем. Пані Юлія розповіла багато подробиць з Іванового дитинства, коли вже в п'ять років він читав книжки і створював саморобні книжечки зі своїх віршів.

Підкоряючись магічному впливу Іванової поезії і торкаючись Березівських витоків творчості поета, не забуваймо, що до свого ангела на плечі, тобто аж до четвертої книжки, виданої 1997 року, Іван пройшов крізь фільтри советської цензури, яка викинула назву його першої збірки «Ангелик в яферах»,

Таку метафоричність мислення та цікавинки порівнянь вдало обрамлюють неологізми та рідковживані слова, які щедро розсипані у книжці: «листовий», «стоконі», «лжеранить», «померки», «листомрія»... гадаю, перелік словесних цікавинок цим не обмежується. І це, як на мене, – добре, бо відчувається, що поетка пізнала смак словотворення.

Адже «Осанна осені» – сонети, рубаї, верлібри, катрени, акровірші... А балада «Доктор «Пастор», яку авторка присвятила пам'яті повстанського лікаря Олекси Зеленока, нагадує маленьку поему.

Книжка увірвала в себе найкращі твори з попередніх видань, а також нові тексти і є першою (й досить успішною) спробою вибраного. Але, як на мене, книжка взяла на себе ще одну функцію – вона запрошує у творче майбутнє.

Зрозуміло, що письменниця і сама ще точно не впевнена, яким воно буде. Але впевнена, що її неодмінно супроводжуватимуть шукання.

*Уже поза північ,
а я чомусь далі не сплю.
Чекаю світання,
нервово поклоніусь свічка...*

Поетка шукає власний шлях у листомрії. Може, згодом, ступимо на нього, подивимося, відкривши нові поетичні світи... Почекаємо?

Ігор ФАРИНА,

член НСПУ, лауреат Всеукраїнської премії імені братів Лепких, м. Шумськ на Тернопільщині

Л. МЕЛЬНИК,

мистецтвознавець, просвітятин

Микола Зеновій СИМЧИЧ,
просвітятин, Косівський район

У ПОШАНІВКІ

ЮВІЛЕЙНА ІРИНА ВІЛЬДЕ

(05.05.1907–30.10.1982)

Коли пишу про цю велику українську письменницю, схилию голову перед нею, її талантом. А перед очима – товстезний том, роман «Сестри Річинські». Своєрідна сага галицької родини довоєнного часу, де панує Друга Річ Посполита.

А за романом постає видиво працюючої жінки, що схилилась над рукописом цієї великої книжки. І пише, пише, згодом починає його друк у журналі «Жовтень», а далі ця епопея виходить книжкою, а в 1965 році письменницю за неї удостоїли Шевченківської премії. А до того були ще книжки «Повнолітні діти», «Б'є восьма», «Метелики на шпильках». Відомий літературний критик Михайло Рудницький називає її талант європейським.

Окрім Рудницького, Ірина Вільде знається з багатьма сучасними їй письменниками: Михайлом Яцківим, Денисом Лукіяновичем, Дмитром Павличком, Романом Горакком, Романом Кудликком, Романом Іваничуком, який назвав її «нанашкою». Гадаю, нанашкою українських письменників, доброзичливою опікункою, більшою і значнішою не за одного родича.

Ірина Вільде, нарешті нагадаю, з дому Дарина Макогон, а її тато – письменник і педагог. Пережила різні часи і всі вони окупаційно залежні.

Народилася в Чернівцях за австро-угорської неньки, яка знайшла у своєму кошику різні народи, далі жила в ще гірший період польської займанщини. Прийшли «перші

совіти», за ними – німці-нацисти й прокляття «других совітів». А після Чернівців пізнала Станіславів, обрала для тривалого проживання Львів. Побутувала у Яремчі. І всюди вона була славна письменниця Ірина Вільде, а її творчість стояла над усіма владними режимами. Як стоїть над ними Бог.

Вона не колабораційувала до чужинецької влади, та прилаштувалася до письменницької роботи своєю, прирученою, покірною. І все без успіху. Компроміс Ірини Вільде ніколи не був продажний, бо знала собі ціну, що понад найбільші гроші. Вона завжди була патріоткою поневоленої України і національний хребет її творів ніколи не прогинався, навіть перед жорстокою кадебітською інквізицією.

...Відомо, що Ірина Вільде не терпіла російське, і коли раптом по радіо починали звучати «пісні», одразу його вимикала. Нам би зараз всім такого спротиву чужинецькій мові, мові ворога, який веде війну проти України. Нині час української мови, літератури і це ще й час Ірини Вільде, який для неї не мине ніколи, бо вона своїми творами залишилася у вічності.

Василь БАБІЙ, просвітянин

ПАМ'ЯТЬ

ВИШИВАНЕ ЖИТТЯ ЄВГЕНІЇ ҐЕНІК

У Музеї писанкового розпису відбулась академія, приурочена світлій пам'яті члена Національної спілки майстрів народного мистецтва та Національної спілки художників України, заслуженого майстра народної творчості Євгенії Ґенік (05.03.1926–16.04.2016).

Частину мистецької спадщини майстрині, творчий дорожок якої посідає чільне місце в скарбниці українського мистецтва вишиття, ткацтва й бісероплетіння, представлено на виставці в музеї, яку організували родина покійної та музейники. За своє тривале життя мисткиня створила понад тисячу унікальних творів, що вирізняються вишуканими авторськими композиціями, майстерно створеними на основі традиційних народних орнаментів.

Ретроспективна виставка наповнена ансамблями вишиваного й тканого одягу, рушниками й багатьма іншими атрибутами її творчості. Експозицію доповнюють прикраси з бісеру, створені її чоловіком – Іваном Лобачуком, з яким вони прожили щасливе подружнє життя. Загалом тут представлено сто п'ятдесят п'ять творів.

Пам'ять про видатну мисткиню й людину великого серця Євгенію Ґенік, якої не стало рік тому, у музеї вшанувала численна аудиторія, серед якої були рідні й друзі, народні майстри, художники та шанувальники мистецтва.

Сторінки життєпису непереписної особистості оживали на екрані завдяки короткометражному фільму, створеному Світлоною Долеско, в спогадах чоловіка Івана, сестри Ганни Федунік, племінниці Оксани Ґенік.

Спогадом про Євгенію Ґенік, талановиту жінку, велику патріотку України поділилася генеральний директор Національного музею Ярослава Ткачук, заслужений художник України Ганна Вінтоняк, відомий вишивальник, автор фотоальбому про творчість майстрині Микола Симчич, о. Михайло Дзюба з Вербіжа та інші.

Сподіваємось, що безцінна колекція Євгенії Ґенік невдовзі матиме належне пошанування і владних структур і буде гідно представлена в музеї вишивки, про який мріяла майстриня.

Оксана ЯСІНСЬКА, просвітянка

ДО ПІЗНАННЯ

ШХУНА ТРУБЛАЇНІ

На знайомство з творчістю Миколи Трублаїні (справжнє прізвище – Трублаєвський) і з нагоди його 110-ліття прийшли на засідання літературної вітальні «Джерельце» в міську дитячу бібліотеку № 3 учні Коломийської школи № 3.

Про життя і творчість одного з найчитабельніших серед молоді письменників розповіла бібліотекар Тетяна Власій. Учні дізналися, що автор народився 25 квітня 1907 року на Вінниччині. Був кореспондентом газет.

Восени 1941 року загинув у боях під Дніпропетровськом. Працюючи над повістю, майстер слова по крихті збирав матеріал, вивчив усю техніку мореплавства. Тому вирушав у експедицію в Арктику. Набутий досвід згодився у праці над науково-фантастичним романом «Глибинний шлях», повістю «Мандрівники».

Трублаїні багато написав, зокрема, твори «До Арктики через тропіки», «Людина поспішає на поміч», «Лахтак»,

«Ф. Літке – переможець криги», але найкращим його твором таки є «Шхуна «Колумб», наголосив присутній письменник Василь Рябий. Цей твір залишився для літератури пріоритетом. Це, образно кажучи, шхуна Трублаїні, яку осмислюють нові покоління.

За творчістю Трублаїні відбувся блиц-турнір із використанням комп'ютера. Школярі пізнали ближче його художній світ.

Володимир ФРАНКЕВИЧ, член НСЖУ, просвітянин

ЛІТПРЕЗЕНТАЦІЇ

ПОЕТКВАРТАЛ

Івано-Франківськ у сучасному своєму вимірі місто динамічне, творче, мистецько-літературне. Не в останню чергу завдяки великій кількості молоді, що з'їжджається в місто з різних куточків Прикарпаття, і не тільки. Молоді ентузіасти шукають нові ідеї: діляться своєю творчістю на клубних засіданнях і фейсбучних посиденьках, організують фестивалі, привчають до книжки наймолодших читачів, шукають одинокців у колі своїх захоплень. Обласна бібліотека для юнацтва рада стати платформою для презентації таких молодіжних ініціатив для юнацтва.

Одним із цікавих творчих проєктів, що ініційований в Івано-Франківську, стало літературне об'єднання «ПОЕТкВАРТАЛ», презентація якого відбулась у рамках проведення Всеукраїнського тижня юнацької книжки. Зі старшокласниками академічного ліцею-інтернату зустрілися ініціатори Олександр Букатюк і Богдан Кирста, гостем зустрічі став відомий бард Андрій Маврик.

Олександр Букатюк – молодий поет, журналіст, керівник

надвірнянської літстудії «Бистринь», організатор і модератор багатьох мистецьких і громадських заходів, конкурсів на Прикарпатті. З його слів, усе почалося із невеликої групи молодих людей, що обмінювались на Інтернет-сторінках своїми віршами й думками про літературу, поезію. Потім створили «ПОЕТкВАРТАЛ» і провели Всеукраїнський конкурс «Перо жар-птиці», на який у Київ з'їхались творчі люди з різних куточків України.

На запитання, що для нього значить участь у «ПОЕТкВАРТАЛІ», Богдан Кирста, один із наймолодших його учасників, говорить, що все ґрунтується на бажанні згуртувати талановиту письменницьку молодь для обміну досвідом і втілення цікавих проєктів, таких як «Бібліотечники», які він організовує уже протягом трьох років. За активну діяльність у літературно-мистецьких подіях краю Богдан став переможцем конкурсу «Учень-2016», крім того, хлопець є пластуном і студентом філологічного факультету Прикар-

патського національного університету. Мета літературної спільноти – ділитися творчістю, об'єктивно критикувати один одного, відшліфовувати майстерність. Олександр і Богдан прочитали свої вірші.

Творчим доповненням презентації стали бардівські пісні Андрія Маврика. Композиції на гітарі викликали бурхливі оплески публіки й надали зустрічі неформальної, вільної атмосфери. Всіх, хто робить перші кроки у віршуванні і хотів би отримати підтримку, знайти одинокців та весело провести час в творчій атмосфері, «ПОЕТкВАРТАЛ» запрошує на свою сторінку у «Фейсбук» та приєднатися до створення чогось нового і неординарного в літературі сучасної України.

Н. К.

КВІТКА СОНЦЯ

Шанувальників поетичного слова збрала в читальному залі Коломийської районної бібліотеки студентка факультету журналістики Люблінського університету Соломія Мардарович.

Коломийка, яка входить в молодіжну літстудію імені Тараса Мельничука, ознайомила присутніх зі своєю збіркою «Грамматика звуку», прочитала

низку модерних віршів. Про її кроки в літературу говорив відомий поет, автор короткої передмови в збірці Василь Рябий, їх засвідчують публікації в журналі «Склянка часу», «Німчич», «Дзвін», «Буковинський журнал».

Ведуча творчого вечора, завідувачка краєзнавчого відділу райбібліотеки просвітянка Наталія Тарновецька надала

слово багатьом, а це літератори Микола Гаєвий, Назарій Андрійчук, Василь Михайлищук, Зеновій Винничук, Юлія Долінська, студенти педколеджу та інші. Хтось сказав, що вірші поетеси – це дихання весни, а сама Соломія – квітка сонця.

Володимир ФРАНКЕВИЧ, член НСЖУ, просвітянин

АКЦІЇ

МІСТО БЕЗ МІСТЯН

У Івано-Франківську втретє провели антифестиваль «Blank» – учасники зранку у Великодній понеділок фотографували місто без людей.

Ініціатор такого антифестива «Blank» Андрій Назаренко запросив усіх охочих подивитись на Івано-Франківськ у єдиний день в році, коли на вулицях немає метушні:

«Місто приховане за метушнею. Ми не помічаємо його, бо ми – творці цієї метушні.

Сприймаємо місто в транзиті: крізь гущу людей і машин. Воно губиться за справами, розмовами, обідами, покупками.

А як виглядає місто, коли зникає метушня? На Великдень усі роз'їжджаються по родичах і в місті настільки вільно й безлюдно, що можна нікого не зустріти», – йдеться у повідомленні.

До акції долучилися як фотографи, так і аматори, які займаються прикладною чи художньою фотографією, пейзажами, портретами і чим завгодно. Вони і створили спільну базу фотографій, які зможе використати кожен учасник.

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

ТРАВЕНЬ

(Поч. в № 17)

26 ТРАВНЯ
День працівників видавництва, поліграфії і книгорозповсюдження.

60 років народження **Богдана Бенюка**, народного артиста України, громадського та політичного діяча, уродженця с. Битків Надвірнянського району.

45 років народження **Ігоря Дем'янця**, українського хорового диригента і педагога, керівника камерного хору «Галицькі передзвони».

27 ТРАВНЯ

День героїв.

30 ТРАВНЯ

145 років народження **Костянтини Малицької** (1872–1947), поетеси, педагога, уродженки с. Кропивник Калуського району.

31 ТРАВНЯ

65 років народження **Галини Христан**, письменниці, бібліотекаря, члена НСПУ, уродженки с. Саджавка Надвірнянського району.

ЦЕ ЦІКАВО

ОКРАСА ЖИТТЯ

Рослину «гладіолус» так назвав письменник Стародавнього Риму Пліній старший. У столітті нашої ери він звернув увагу на схожість квітки зі зброєю гладіаторів. Тому в перекладі з римського «Gladius» позначає «меч».

У Німеччині зростає найстаріша в світі троянда. Більше 1000 років вона щороку цвіте біля собору Гільдесгайма. Куш, практично, зрівнявся з дахом будівлі.

Чи знали ви, що національною квіткою США в 1986 році за рішенням Конгресу була визнана троянда?

Те, що назва соняшника походить від особливості квітки повертати голівку до сонця, відомо ще зі шкільних часів. Але мало хто знає, що до появи сучасних технологій саме соняшник чіпляли до рятувальних жилетів для визначення сторін світу.

Любите таку пряність, як шафран? Тоді ви повинні знати: щоб отримати лиш одну її унцію (трохи більше 28 грамів) потрібно зібрати й переробити близько п'яти тисяч квіток.

Орхідеї – унікальні квіти. У наші дні виведені найцікавіші її види, включаючи зелений і чорний. Але синю орхідею виростити так і не вдалося.

80 відсотків тропічних австралійських квітів не зустрічаються ніде на планеті, крім цього континенту.

Культивувати й вирощувати квіти в Єгипті почали більше 4 тисяч років тому.

Голландія – країна тюльпанів. Сотні й навіть тисячі видів красивих квітів ростуть на полях цієї держави. А були ж часи, коли в Голландії тюльпанів не було. Спочатку їх завезли з Туреччини (в XVI столітті). Тоді одна цибулина цієї рослини коштувала дорожче, ніж коштовні камені й метали: близько двох тисяч доларів.

Хризантеми – імператорські квіти в Японії. Через це в країні існує орден Хризантеми і свято на честь цієї квітки. Більшість улюблених квітів японців – без запаху. У цій державі прийнято милуватися красою рослини (навіть плодовою), а не вдихати її запах.

Одна з найбільш швидкозростаючих квіток – тюльпан. За добу він може вирости на два сантиметри.

Південноамериканський дикий фікус має найдовше коріння. Є відомості, що коренева система одного з представників цієї рослини досягала більше 120 метрів.

Національною квіткою Китаю вважається півонія. У цій країні їй приписують справді магічні властивості. Китайці вірять, що півонія виганяє з життя злих духів.

У суворому регіоні Північного Полярного Кола можна зустріти куці дикої троянди.

Наукова назва рослини незабудка (не зважаючи на глибокий зміст слова) означає «мишаче вушко».

Плавуча ряска Волфф архіза – найменша квітуча рослина у світі. Розмір її крихітних листочків ледь сягає міліметра.

Багато красивих квітів – чудові лікарі. Приміром, дельфініум колись часто використовували при переломах як примочки.

На схилах гір Південної Америки росте квітка, яка зацвітає лише раз у 150 років. Опісля вона гине.

Жоржини названі на честь мореплавця Георгія. Подарувати ці квіти – означає виявити повагу й дружбу.

Всі стадії свого життя австралійська квітка Різантелла Гарднера проводить під землею. Її навіть запилюють терміти, підземні комахи.